

**„PAŠVĖSTASIS GYVENIMAS LIETUVOJE:
ISTORIJA, DABARTIS IR PERSPEKTYVOS“**
„...ar dabartis, ar ateitis, - viskas jūsu, bet jūs patys Kristaus,
o Kristus Dievo“ (1Kor 3, 22-23)

Vienuolijų kilmės, gyvavimo istorijos Lietuvoje yra gan tiksliai fiksuotos kiekvienos vienuolijos metraštinio tipo aprašymuose ir Bažnyčios vidaus dokumentuose. Tarp vienuolijų vidaus gyvenimo istorijų yra nemažai panašumų pirmiausiai kartojimosi prasme. Esate ne kartą pastebėję, kad naujausi skatinimų, atnaujinimų, pagilinimų ir maldavimų uždaviniai jau ne kartą buvo diktuoti. Dalis jų kartojasi ir vėl iš naujo diktuojami siekiant kuo didesnio įtaigumo ir provokuojant sekėjų įkvėpimą. Dauguma konsekruoto gyvenimo užduočių nėra visiškai naujos ar tik paskutiniais dešimtmečiais padiktuotos. Didelė dalis vienuolijas lydinčios istorinės patirties neretai įkvėpia istoriniam pasitikėjimui, jog tai, kas taip ilgai egzistavo, dar negalės manajoje dabartyje išnykti.

Lietuvos vienuolijų istorinės kilmės, atsiradimo savitumus ir raišką atsižvelgiant į Lietuvos istorinių periodų sąlygas būtų galima aptarinėti atskira tema. Apibendrinančia pastaba paminėsiu tik su vienuoliniu gyvenimo dabartiniam laikui įvardijama krizine būkle reikšmingesnę pastebėjimą: Lietuvos vienuolijos narių mažėjimo prasme yra patyrę 2 tipų reiškinius. Pirmasis – staigus, netikėtas narių sumažėjimas, sunaikinimas dėl politinių persekiojimų. Turiu minty caro laikų, sovietmečio persekiojimus, trėmimus ir susidorojimus.

Antrasis – vienuolijų narių skaičiaus mažėjimas dėl pašaukimų stokos. Abiejų situacijų pirmoji tikėta ir provokuota reikšmė yra nuomonė, jog vienuolija, praradusi narių daugumą – mirštanti vienuolija. Ši nuomonė yra labai įtaigi, kartais kelianti norą daryti toli siekiančias išvadas apie pačios institucijos išsigimimą, vidinę mirtį.

Kaip tik tokią nuomonę labai palaiko ir pasaulietinė kultūra, kurios požiūris į kokią nors organizaciją remiasi jos kiekybiniais rodikliais, socialinės veiklos efektyvumu ir visuomeninės įtakos svoriu. Tokiu požiūriu neretai grindžiamos labai didelės vienuolijos atnaujinimo pastangos, sutelktos vien į patį atnaujinimo vykdymą, gali virsti esminio atsinaujinimo kliūtimi. Pavadinčiau tai „persidažymo tipo“ atnaujinimais. Jie yra pavojingi dėl nenoro atvirai spręsti bendruomenės charizmos lygmens problemas. Neretai tokie išoriniai naujinimai baigiasi vienuolijos charizmos praradimu. Tai jau kur kas rimčiau, nei narių skaičiaus problemos.

Bažnyčios istorinė patirtis turi daugybę liudijimų, jog kiekybinis požiūris į vienuoliją yra neišsamus, paviršutiniškas. Yra vienuolijų, kurios, turėdamos vos keletą narių egzistavo šimtmečiais, atsinaujino ne kartą, išaugo ir išsiplėtė, sužydėjo ir dar platesniuose veiklos baruose darbavosi, nei savo pradinio klestėjimo laiku.

Kad galėtume suvienyti ir kūrybiškai tęsti kiekvienos atskirai ir visų Lietuvos vienuolijų pastangas rasti atsakymus ir padaryti sprendimus, atitinkančius kiekvienos vienuolijos charizmą, visais šiandienos aktualijų klausimais, pirmiausiai pradėkime nuo esminių šiandienos akcentų ir vienareikšmiško, teisingo jų vertinimo. Čia toliau pateiktus tokio pobūdžio siūlymus prašau perimti kaip temas darbai grupėse ir, jei reikės, papildyti savosiomis.

Šio susirinkimo svarstymų pradinės situacijos apžvalgą sudaro keletas nuostatų:

- a) Vienuolių skaičius vienuolijose mažėja dėl pašaukimų stokos.
- b) Vienuolių amžiaus vidurkis auga.
- c) Vienuolinio gyvenimo krizės požymiai apima vienuolijų dvasinio gyvenimo pagal charizmą ir išorinės tokio gyvenimo raiškos trūkumus.
- d) Dabartinių sąlygų vidinė ir išorinė įtaka vienuolijoms.
- e) Pilnesnis savo vienuolijos situacijos suvokimas įgalina rasti veiksmingesnes priemones krizei įveikti.
- f) Tarpinstitucinė pagalba sprendžiant krizines situacijas ir vykdant dabartines pašvęstojo gyvenimo užduotis Bažnyčioje ir sekuliarioje visuomenėje.

Visose Lietuvos vienuolijose narių skaičius vertinant paskutinįjį laisvės laikotarpį sumažėjo. Pašaukimų ir kandidatų skaičius noviciatuose taip pat sumažėjo. Tiek pokario laikotarpio, tiek dabartinės laisvės dviejų dešimtmečių metu daugumoje vienuolijų narių skaičius mažėjo. Reikėtų paminėti keletą atskilusių ar naujai įsisteigusių vienuolijų, kurios pradiniu periodu pasižymėjo narių daugėjimu.

Neišskirsiu jų atskirai minėdamas, tačiau, apibendrinant visos Lietuvos Bažnytinėje provincijoje veikiančių vienuolijų narių augimo tendencijas, galima daryti išvadą, jog bendras vienuolių skaičius mažėja, o kai kuriose vienuolijose jau pasiekė 1 – 3 žmonių ribą. Pridurčiau dar tai, jog šie paskutiniai mažėjančių vienuolijų atstovai taip pat jau yra gerokai vyresnio amžiaus.

Skaitlingumo požiūriu mes turime kiekybinę krizę. Vienuolijų skaitlingumo krizinį pobūdį išskyriau dėl to, kad, kalbant apie pašvęstojo gyvenimo institucijas, kiekybinė jų vertė negali pilnai apimti tokio gyvenimo visų kategorijų.

Pašaukimų stoka dėl visuomenės sekuliarizacijos, modernizmo, individualizmo, šeimų irimo veiksnių pasireiškia stojančiųjų trūkumu ir jau pačių kandidatuojančiųjų nesubrendimu, bei pradėtos formacijos ar net amžinųjų įžadų pametimu. Socialinis dabartinio jaunimo brandumas vis didesniu tarpsniu atsilieka nuo jų fiziologinio amžiaus. Ši išvada jau viešai kartojama ne vieno rimto psichologo, pedagogo darbuose ir kalbama apie 4-8 m. skirtumą. Net su įstojusiu į noviciatą 19 – 20 m. kandidatu reikia bendrauti kaip su 14-16 m. paaugliu. Tokiu būdu vienuolynams atitenka dalis šeimyninės pedagogikos užduočių. Be abejo, tradicinė noviciato samprata, reikalavimai, pedagogika susiduria su skubių korektūrų būtinybe.

Dar viena aplinkybė kiekybinėje vienuolijų krizėje yra mažėjantis inovatyvumas. Kard. Silvanas Tomazis, kalbėdamas apie senstančių visuomenių problemas Europoje ši reiškinį pamini jos valstybių atžvilgiu, tačiau nėra pagrindo daryti išimties vertinant ir mažesnes bendruomenes, kuriose narių amžiaus vidurkis slenka senėjimo kryptimi. Kuo senesnės bendruomenės, tuo mažiau jos yra kūrybiškos, inovatyvios, reaguojančios. Papildomai galėčiau paminėti ryšio tarp kartų silpnėjimą. Ateinantys nariai atsineša šią patirtį kartu su nesugebėjimu perimti iš vyresnės kartos jų vertybių, idėjų. Jaunimas didele dalimi pripratintas savo problemas spręsti, išgyvenimais dalintis, šiuolaikinių gan anonimiškos sklaidos priemonių pagalba, o atsakymus rinktis ne pagal principus ir teisingumą, bet – pagal juslingumą ir malonumą. Kam klausti to, kuris ŽINO, jei pasieškojęs tarp pasiūlytų dalykų gali sužinoti kas tau patinka, ko nori?

Vienuolijų krizinė situacija neturi būti aptariama apsiribojus vien narių skaičiumi. Net ir pilnas susitelkimas pasipildyti, atsinaujinti naujais nariais gali neduoti tikrųjų atsinaujinimo rezultatų. Vienuolijos atnaujinimas – reformacija tik tada bus tikslinga, jei ji taisyti, performuos ją ištikusią deformaciją. Tai nereiškia būtinai apimti visas įmanomas gyvenimo sritis, bet daug labiau reiškia atitikti pačią esminę atsinaujinimo užduotį, - rasti Instituto gyvenimo „širdį“, kuri gaivina, apima vienuolijos gyvenimo visus lygius, pasiuntinybę ir teikia gyvastingumą visų narių pasiaukojančiai veiklai. Visą šią užduotį galima pagal vienuolijų konstitucijas ir Bažnyčios dokumentus sutraukti į vieną išraišką, centrą, vardą: Kristus. Iš Jo visa kyla ir į jį visa grįžta. Kristus yra gausybės šaltinis ir toji „širdis“, kuri tampa įvairiausių ir skirtingiausių vienuolijų bendrinimo ir vienijimo galia. Dėl to kiekvienos vienuolijos savianalizės, tyrimų, ieškojimų pagrinde privalo likti klausimai: kaip savo gyvenimu ir šiuolaikėje tikrovėje atitinkame gyvojo Viešpaties Jėzaus atvaizdą. Koks yra šiuolaikiuose išbandymuose mūsų teikiamas priklausymo Jėzui liudijimas?

Viena iš galbūt dažniausiai sprendžiamų užduočių kiekvienoje Lietuvos vienuolijoje yra jos būklės vertinimas krizės gilumo ir apimties prasme. Kodėl vienos vienuolijos kuriasi ir pražysta, o kitos apmiršta? Kas sąlygoja šiuos procesus? Kokie kriterijai leidžia objektyviau nustatyti vienuolijų gyvavimo būklę? Šio klausimo apimtyje sutelkiama įvairiausio pobūdžio nuomonių, požiūrių. Noriu pasiūlyti šioje temoje ir darbui grupėse kaip vieną iš užduočių bendrus krizės suvokimo ir vertinimo kriterijus objektyvesniam situacijos vertinimui. Juos parinkau iš knygos „ROZWOJ I ZAMIERANIE INSTYTUTOW ZAKONNYCH“ (Vienuolijų vystymasis ir apmirimas), aut. Krzysztof Wond SDS, leid. Salvator, Krokua.

Joje toliau nagrinėjami mėnraštyje Vita Consecrata 31(1995), psl. 450-457 Įdėto Gaudium et Spes draugijos nario kun. Chino Biscontini straipsnio „Crisi spirituale nella vita consecrata?“ pasidalijimai, pastebėjimai apie vienuolinį gyvenimą iš daugybės kontaktų su įvairiais konsekrato gyvenimo atstovais.

Vienuolinio gyvenimo bendresnį ar konkretų tyrimą kiekviename Institute reikėtų pradėti nuo klausimų: kas išskiria pašvęstąjį gyvenimą nuo pasaulietinio, koku esminiu bruožu, turiniu pašvęstasis gyvenimas papildo ir pakelia savuosius narius sekulariojo pasaulio atžvilgiu?

Kad lengviau rastume atsakymus, sąvoką „pašvęstojo gyvenimo institutai“ pirmiausiai apribojame iki mums įprastesnės sąvokos „vienuolijos“ ir toliau ją vartosime aptarinėdami su pašvęstuoju gyvenimu susijusius klausimus.

Noriu dar priminti, jog vienuoliai sudaro vos 0,12% visų katalikų, o enc. Vita consecrata teigia, jog Bažnyčia negali atsakyti pašvęstojo gyvenimo, nes jis iškalbingai išreiškia jos vidinę „sužadėtinės“ esmę. (VC 105). Skaičiaus procentinė mažuma Bažnyčios mokymu ne tik neįtaigoja vienuolinio gyvenimo vertės, bet išreiškia nesunaikinamo ryšio prasingumą. Taip geriau perprasime ir Bažnyčios nuostatą dėl vienuolinį gyvenimą formuojančių įžadų bei pasirinktų praktikuoti dorybių, kurias mini savo dokumentuose (Lumen Gentium), jog išpareigojimas įžadais išreiškia pastovų ir esminį vienuolinio gyvenimo ryšį su Bažnyčia esminiu šventumo siekimu ir mokymu. Šiais keliais sakiniiais tik užsiminiau ir pakartojau mintį, jog,

nežiūrint bet kokių bandymų ar asmeninių patirčių bei požiūrių į vienuolinį gyvenimą, jis yra esminiai surištas su Bažnyčia savo kilme ir su Kristumi – per Bažnyčią.

Tokioje vienuolinio gyvenimo ryšio su Kristumi šviesoje galėsime teisingai suprasti ir šiuolaikius aptarimuose vartojamus žodžius bei sąvokas. Viena iš jų yra savojo tapatumo ir savojo nuoseklumo Kristaus atžvilgiu ieškojimas. Tiesiog norėčiau tolesniam svarstymui paminėti, jog šio tipo sąvokų aptarimuose turiu minty ne kokių nors pakaitalų išradinėjimą psichologiniuose ar filosofiniuose lygmenyse, o – tik esminę didesnės vienybės su Jėzumi Kristumi paiešką ir jau atrastosios charizmos tapatinimą su Kristumi.

Vienuolinio gyvenimo aptarimą dabartinių Bažnyčios dokumentų išraiškoje galime išreikšti kaip asmens ir pašventosios bendruomenės panašėjimą į Kristų per intymaus ryšio su juo ugdymą sekant evangelinių patarimų keliu.

Vienuolijos akivaizdžiai susiduria su sekuliarizuoto pasaulio priešprieša, kuri gali apimti nuo fizinio smurto, tremties, iki subtiliausių sekuliariųjų ideologijų ir psichologinių poveikio mechanizmų. Tai galėčiau įvardyti kiekvienos istorinės dienos sandūriu su vienuoliais, vienuolėmis ir pačiomis vienuolijų institucijomis. Atrodo, kad daugumai tokių istorijos kontaktų galima duoti charakteristiką, jog galios požiūriu jie visada viršijo tiek paskirų narių, tiek vienuolijų pajėgumus, o idėjos, pasišventimo ir pasiaukojimo bei ištvermės požiūriu – daugiausiai pralaimėdavo.

Šį optimizmą palikčiau ir mūsų laikmečio išbandymų rezultatams vertinti, bet su privaloma sąlyga: jei atsisakysime minties, jog vienuolijos gyvuoja ir gyvuos amžinai ar neaprėpiamai ilgai. Jos yra laikinos ir tai nėra esminis dramatiškumas, bet normalus gyvastingosios Bažnyčios augimo, brandos reiškinys. Tai turėtų šiek tiek suraminti tuos, kurie per daug sureikškina vienuolijų sunykimo dėsningumus. Viskam, net labai šventoms vienuolijoms Dievas teduoda ribotą laiką. Savo duotąjį laiką jos išbaigia arba tęsia ne per tiesioginį, stebuklingą Dievo įsikišimą ar palaikymą, bet per visai Bažnyčiai ir jos institucijoms atitenkančią pasiuntinybės užduotį laike.

Vienuolynai nėra amžini ir tai suvokiame su pilnu nuolankumu Dievo valiai. Patyrę šiuos dalykus galėsime ir santuokoje gyvenantiems pastebėti, jog jų viso santuokinio gyvenimo sakramentinis pašventinimas užsibaigia kurio nors ar abiejų mirtimi. Vienuolijų atžvilgiu daugumai vienuolių pašventimas įžadais užsibaigia jų mirtimi, nors vienuolijai ši misija dar lieka ir tęsiasi istoriniame laike.

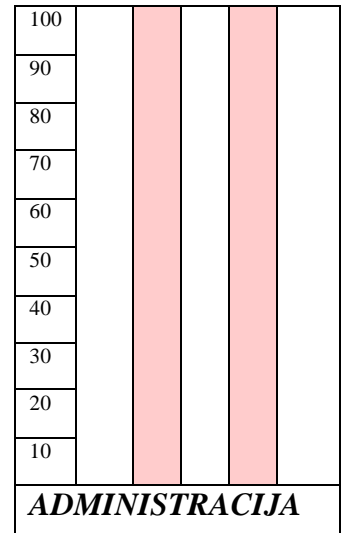
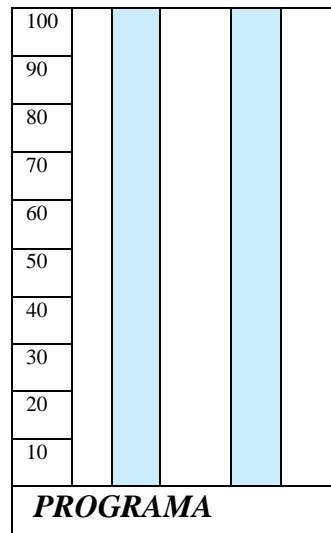
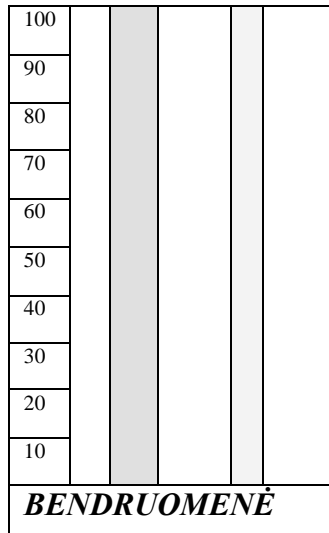
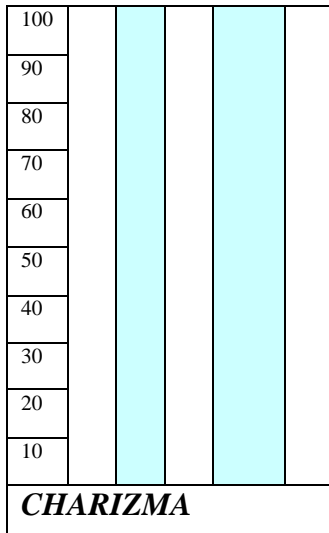
Kalbėdamas apie vienuolijų tęstinumą atsinaujinimo būdu pop. J. Paulius II pamini (*Vita Consecrata* 63), jog šiame skaudžiame procese būtinai reikia išsaugoti savo charizmos esmę, puoselėti brolišką sambūvį, likti jautriais visuotinės ir vietinės bažnyčios poreikiams, talkinti žmonėms tenai, kur pasaulis juos apleidžia, palieka, bei nevengiant atsiliepti ir į naujoviškas neturto liudijimo formas pirmiausiai imtis labiausiai apleistų teritorijų ir žmonių. Taip ar panašiai suprasdami vienuolinio gyvenimo kilmę ir pobūdį jau galime bandyti tarsi gydytojai ieškoti savosios vienuolijos pulso ir rūpintis jos sveikata.

Istorijoje pastebima, jog tos pačios vienuolijos yra pajėgios ne kartą sunykti ir vėl atgimti. Kaip geri gydytojai nesiekime skubotai diagnozuoti mirties. Tiesa, kraštutiniais atvejais ir dėl didesnio nuolankumo galime kartu su Gabrielle Ferrari (*Vita Consecrata* 36-2000, psl.: 563-571) paklausti: ar vienuolinis gyvenimas papildė kokią jį prakeikiančią nuodėmę, kad sekdami išmintimi, jog ir šventasis 7 kartus per dieną nusideda (Pat. 24,16) galėsime papildomai pasverti moralinę konkreto instituto, jo narių dispoziciją tiesai.

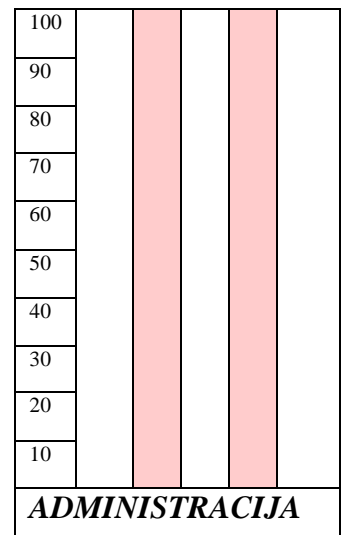
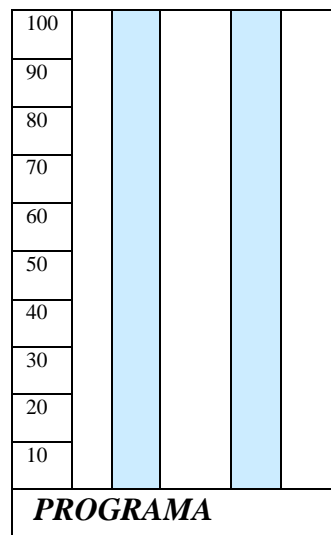
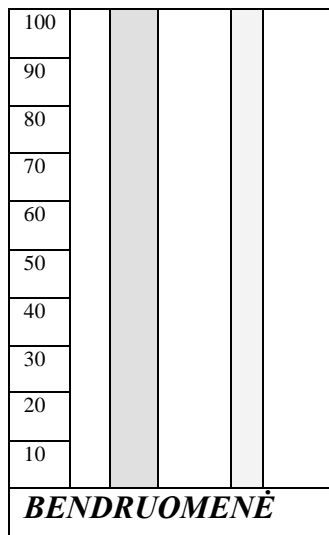
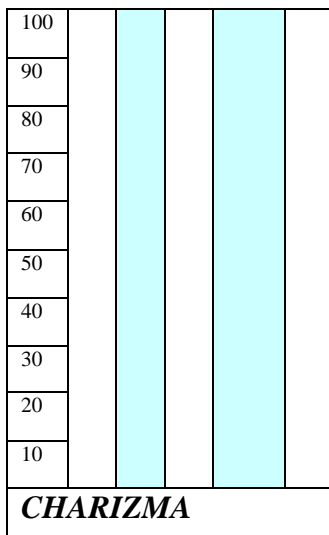
Jei vienuolijos gyvavimą palygintume su žmogaus amžiumi, tai jos parabolė atitiktų 4 pagrindinius tarpsnius gimimą, jaunystę, darbymetį ir išsekimą.

Mūsų vertinimo skalei siūlau imti procentines reikšmes: nuo nulio iki 100 %, o vienuolijos esminius sveikatos požymius siūlau vertinti taip pat 4: CHARIZMA, BENDRUOMENĖ, PROGRAMA, ADMINISTRACIJA. Kartu noriu pridurti, jog šių keturių požymių vidinis turinys apima daugiau įvairių lygmenų ir kokybinių kriterijų, kuriuos prieš sumuojant derėtų giliau parinkti ir pasverti. Žemiau pateikiu šio tipo užduotį vienuolijos, provincijos ar tik vienuolinio namo įvertinimui.

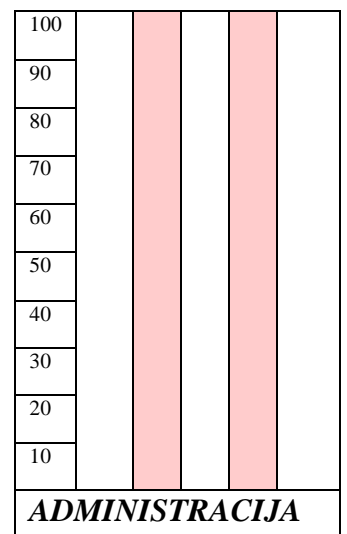
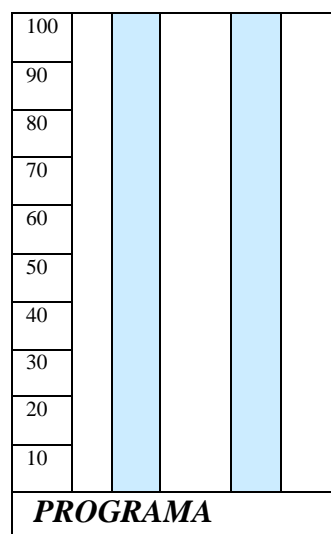
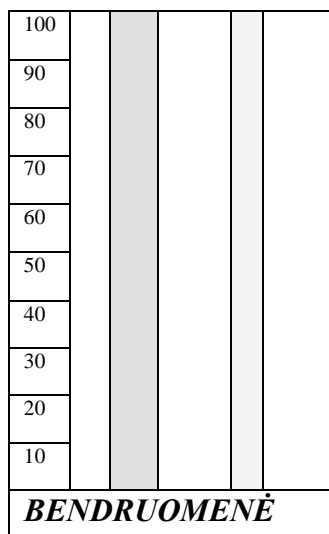
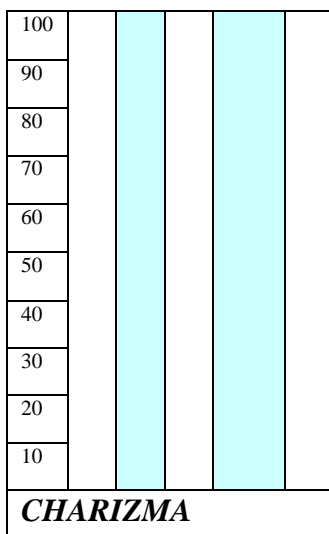
Vienuolija:

Provincija:

Namas:

Vienuolijoms pradžią duoda jos steigėjo(s) ir jo(s) mokinių gyva dvasinė patirtis. Jas kuria ne „menedžeriai“, o užsidegėliai. Kai kurie vienuolijų įkūrėjai netgi buvo prasti valdytojai, tačiau labai jautrūs klausytojai to, „ką sako Dvasia Bažnyčioms“ (Apr 2,7). Jų klusnumas virsdavo ypatinga Šv. Dvasios veikimo erdve. Dvasinio gyvenimo patirtis ir gaivumas atitinkant Šv. Dvasios dovanų paskirtį kuria ir išryškina vienuolijos charizmą, kuri vienybėje su Bažnyčia tampa tos vienuolijos darbų įkvėpimo ir ir šventumo ugdymo metodu. Dėl tos pačios priežasties kuo uoliausiai saugotina charizma ne tik vidiniais vienuolijos nuostatais ar įkūrėjo valia, bet ir Bažnyčios teisinėmis nuostatomis įgyja būtiną pastovumą.

Iš jau didelės vienuolinio gyvenimo praktikos Bažnyčioje galima patvirtinti, jog faktinis vienuolijos charizmos vystymas nebūtų įmanomas be steigėjo charizmos priėmimo ir palaikymo. Taip pat ir vienuolijos narių pastovieji apsisprendimai įvyksta tada, kai jų dvasinis pašaukimas randa atitikimą, bendrumą su steigėjo ir vienuolijos charizma. Šios pastabos paaiškina vienuolijos esminių kokybinių požymių tyrimo rezultatų lentelės reikšmių apibendrintas vertes.

Vienuolijų bendruomenes kuria ir sutelkia jų charizma. Bendruomeninis pasidalijimas charizma formuoja tokio gyvenimo brolišką, seserišką bendruomenę ir palaiko ją. Veikdamos kūrybiškai pagal atitinkamą regulą bendruomenės įgauna galimybę dvasiškai praturtinti savuosius narius, o vėliau tapti sklaidos į visuomenę ir istoriją šaltiniu. Vienuolijų bendruomeniškumo kokybė po charizmos yra vienas iš svarbiausių tos vienuolijos gyvastingumo rodiklių. Kai suklesti *autoritarinė* bendruomenė, išoriškai ji atrodo labai pavyzdinė ir didinga, tačiau stokoja asmeninio narių tarpusavio ryšio. Beveik neįmanoma bendruomenę ilgam užlaikyti vien teisiniais valdymo aktais, neugdant tikro broliškumo, kylančio iš vienybės su Kristumi.

Broliškų ryšių kokybė bendruomenėje yra tiesioginis jos gyvastingumo rodiklis. Net jei regulos ir drausminiai santykių normatyvai vykdomi, tačiau neauga gyvas broliškumas tarpusavio santykiuose, bendruomenė ima nykti, skeldėti, dalintis grupėmis, kuriose ryšiai formuojasi jau gerokai atokiau nuo charizmos dvasios.

Kitas bendruomeninio gyvenimo kraštutinitumas ir iškrypimas charizmos atžvilgiu yra jos peraugęs „humaniškumas“, kai visa palenkiamą patogaus, lengvo, psichologiškai tausojančio, tačiau dvasiškai labai seklaus sambūvio puoselejimui. Tokiose bendruomenėse pradeda tolti nuo charizmatinio Kristaus sekimo charakterio ir kristocentrinio šventumo vietą užima antropocentrinis racionalizmas su visomis patogumų pinklėmis.

Būdas, kuris kelia ir palaiko bendruomeninio gyvenimo parabolę yra gyvenimas mirštant sau, kad gyventum Dievo karalystei. Atrodo idealistiškai, bet tai yra pilnai realu ir būtina. Kaip tik tokia bendruomenė pelno Evangelinio gyvenimo vardą.

Kiekvienoje vienuolijoje privalo susiformuoti ir iš jos charizmos kildinama reikštis, bendruomenės kūrybiškumu sustiprinta, veiklos užduotis – programa. Tai yra vienuolijos gyvenimo ir pasiuntinybės veikloji užduotis. Tiespanašu, kad ir ji didžiąja dalimi kyla ne iš vadybinio organizuotumo, o iš charizmos dvasios. Programą sudaro 2 dalys: *ad intra* ir *ad extra*.

Pirmoji – skirta vidiniam vienuolijos gyvenimui apima narių užsiėmimą vienuolijos šaknimis, ištakomis, istorija, charizmos tyrinėjimu ir vidaus dvasinės veiklos struktūra. Jei ši programa taps vienintele ir dominuojančia, be išlygų diktuojančia ir išorinę veiklą, vienuolijai gresia atsilikimas nuo Bažnyčios einamojo laiko užduočių ir nutolimas į pamirštų tradicijų laukus. Programos *ad intra* paskirtis – rasti charizmos sąsają su dabartimi ir tokiu ryšiu pastiprinti bendruomenės dvasinį atsparumą paviršutiniškiems dabarties veiksniams.

Antroji programos dalis - nukreipta į išorę ir sudaro vienuolijai galimybę likti pasaulio širdyje, įvykių dabarties realizme, gebėjime kurti ateičiai. Vardan šio tikslo vienuolijos siekia ir pasaulietinių mokslų išmanymo, mokosi polemikos ir stengiasi net pačias tolimiausias ir sunkiausias pasaulio užduotis, situacijas suprasti, išaiškinti ir įprasminti Kristuje. Tai Bažnyčios magisteriumas vadina „priimti pasaulio iššūkius“. Kaip visuotinė Bažnyčia stengiasi aukščiausiam lygmenyje perprasti ir atsiliiepti į visus dabarties pasaulio iššūkius, taip ir vienuoliniame gyvenime reikalinga išlikti šios užduoties aukštumoje, nors ir neturint tokio platumo misijos – pasiuntinybės, kaip visuotinė Bažnyčia.

Diecezijos, kuriose gyvuoja vienuolija dažnai kreipiasi dėl konkrečių vietinių užduočių ir bendrų veiklos krypties palaikymo. Šioje srityje atkreiptinas dalykas į vienuolinės misijos santykio su diecezijomis kokybę. Ypač enciklikoje *Mutuae Relationes* šie santykiai plačiai paaiškinami. Vertėtų vienareikšmiškai, abipusiai ir giliau juos perprasti.

Perversijos ar nepagrįstas pasyvumas vienuolijos dėl Programos (turiu minty abi jos dedamąsias dalis) dažnai sukelia bereikalingas kliūtis pačiai bendruomenės pasiuntinybei. Kai kada vienuolijos nepastebi

vieno ypatumo: turėdamos didesnę teisinę autonomiją vyskupijose ir platesnę savojo instituto aprėptį geografinę prasme priveža ir ima skleisti tokių kultūrinių, liturginių, pastoracinių keistenybių, kad diecezija niekaip negali jų suderinti su nuoseklia konkrečios teritorijos pastoracine tradicija. Nereikėtų užmiršti ir plakamojo pažo vaidmens karalių rūmuose. Kai kuo nors prasižengia vienuolinė bendruomenė ar jos narys, Ap. Sostas atsakyti kviečia ne vienuolį, o diecezijos vyskupą.

Vienuolijų Programos kartais nesunkiai tapatinamos du vadybininko veiksmais ir nuo Kristaus pasiuntinybės „eikite“ virsta vien vertelgišką „kombinuokite“. Būtent ši apraška tampa dar vienu mirštančios vienuolijos požymiu. Geriausias šių problemų sprendimas talpinamas suvokimo rėmuose, jog konsekuotasis gyvenimas yra esminiai vieninga Bažnyčios veikimo ir šventumo dalis, o tarp jų egzistuoja konkrečios priklausomybės.

Kada Programos nepasiteisina? Kai nepasiekia pasaulio, kai veikloje stokoja dvasingumo, kai nepriima laikmečio iššūkių arba juos neobjektyviai vertina ir neadekvačiai reaguoja.

Pagaliau pereiname prie paskutinio vienuolijos gyvastingumo vertinimo kriterijaus – administracijos.

Tai nėra tik „ofiso valdymas“. Čia turima minty evangelinės valdančiosios tarnystės atitikimas valdant vienuoliją. Jos kraštutiniai yra biurokratizmas ir šventeiviškumas. Biurokratizmas padaro tai, kad institucija tampa „barikada“, o ne „kelias“ į šventumą. Šventeiviškumas – kai visos administravimo valdymo, veiklos ir gyvenimo organizavimo užduotys, jų nevykdant, pradedamos tiesiogiai krauti Dievui. Dievas ima administruoti vienuoliją per sapnus, sutapimus, nuodėmklausius, kitų vienuolijų mistikų raštus ir panašiai. Sprendimai daromi nepagrįstai, o paviršutinė jų argumentacija antspaudojama posakiu „tokia Dievo valia“. Taip, taip ir administravimas yra vienuolijos gyvastingumo rodiklis. Nereikėtų apsigauti tuo, jog išsiplėtusiose, bet negyvastingose vienuolijose administracinė veikla atrodo įspūdingai. Esminė administracijos kokybė yra jos persiėmimas charizma. Tai vienuolijoje gal būt pats kraštutinis dėmuo, tačiau ir jisai privalo kilti, laikyti krypties vienybę ir užtikrinti būtinąsias sąlygas charizmos ugdymui.

Galima sakyti, jog administravimo užduotis yra visų pirma nepamesti to, kas visuose reikaluose vienuoliui ir vienuolijai svarbiausia.

Vėl grįžtant prie pateiktos analizės kriterijų reikia pasakyti, kad vienuolijos gyvastingumas, atgimimas labiausiai įmanomas pradedant nuo kairės į dešinę (charizma, bendruomenė, programa, administracija), o įspūdingiausiai atrodo žvelgiant priešinga kryptimi. Ne viena mirštanči vienuolija gausiai tebeturi tik tai, ką administruoja, o negali atgyti, nes neturi to, kas įkvepia.

„Šiandien jau poreikiu tapo net ne vienuolijų atnaujinimas, o kartais tiesiog jų persteigimas“ pareiškia G. Abrukas savo veikale „*Auto of Caos: refunding religious congregations*“ (Niujorkas 1989). Verta įsiklausyti ir į tokios įtampos nuomones, kad geriau suprastume į mus žvelgiančiųjų susirūpinimą dėl dabartinės konsekuotojo gyvenimo situacijos.

Šis ir panašūs balsai padeda žadinti mummyse siekimą esminės vienuolinio gyvenimo revizijos. Jie su Dievo pagalba narius ir bendruomenę gali atvesti net iki tokių naujo sprendimo reikalaujančių sričių, kurios anksčiau garantuodavo mums saugumą, neliečiamybę ir patikimą užsklandą nuo pokyčių varginančios sangrąžos.

Tik charizmatišku gairumu Kristų atstovaujanti ir į jį panaši bendruomenė galės imtis visų dabartinio laikmečio užduočių ir atsilipti į visus dabarties iššūkius, atitenkančius krikščionybei.

Bažnyčia pribrendo šuoliui, sako naujai įsteigtos evangelizacijos tarnybos vadovas arkiv. Fisichela, buvęs Laterano Popiežiškojo universiteto rektorius, paskirtas pirmuoju Naujosios Evangelizacijos Tarybos pirmininku. Tik taip ji galės ir suspės atsilipti į dabarties iššūkius.

Šio kardinolo žodžiai tėra keleto savaitių senumo, tačiau puikiai apibendrina ir vienuolijų ateities svarbiausias užduotis: *Ypač tradiciškai krikščioniškų kraštų Bažnyčioms reikia šuolio, kad atitiktų dabartinės situacijos poreikius. O šiam šuoliui reikia atnaujintos misijų dvasios. „Naujoji evangelizacija“ nereikia vienos formulės visoms situacijoms. Tai kur kas daugiau: išvystyti stiprią viziją ir ja paremtą sielovadinę veiklą, gerbiant skirtingas tradicijas, senų krikščioniškų kraštų Bažnyčių savitumą. „Naujoji evangelizacija“ nepasieks tikslų, jei liks abstrakti formulė. Priešingai, ji turi būti užpildyta stiprių teologinių ir sielovadinu turiniu. Šiame darbe, pasak arkivyskupo Fisichella, reikės patikrinti daugybę iniciatyvų, kurių ėmėsi pavieniai vyskupai, pavienės Bažnyčios ar vyskupų konferencijos. (iš 2010m. spalio 13 dienos „l'Osservatore Romano“)*

Galėčiau nuo savęs prie tokio išvardijimo tik pridurti: taip pat ir vienuolijų bei visų pašvęstojo gyvenimo institucijų laukia aukščiau įvardyta užduotis.